

پیشگفتار

علوم شناختی حوزه‌ای بین رشته‌ای است که موضوع مطالعه آن شناخت در تمامی ابعاد است. روان‌شناسی شناختی به عنوان یکی از علوم اصلی در مجموعه علوم شناختی در بررسی شناخت، به مطالعه فرایندهای شناختی در روان و ذهن انسان می‌پردازد. پس از شکل‌گیری روان‌شناسی شناختی نوین در دهه شصت، ابتدا مبانی روان‌شناسی شناختی به عنوان یک درس در دوره‌های متفاوت سایر گرایش‌های روان‌شناسی ارائه می‌شد، اما به تدریج به صورت یک دوره خاص دانشگاهی در مقاطع ارشد و دکتری در برخی دانشگاه‌های خاص در نظر گرفته شد و اکنون تقریباً بیست سال است که در کشورمان مطرح و راه‌اندازی شده است.

تألیف کتاب *روان‌شناسی شناختی* از چند نظر ضرورت دارد، که از جمله مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از: کمبود منابع تألیفی جامع و کامل به زبان فارسی، به‌روز رسانی و غنی‌سازی مطالب آن‌ها متناسب با تحقیقات گسترده در این زمینه (زیرا با توجه به تحقیقات متعدد در مجموعه علوم شناختی، محتوا و مباحث آن در حال تحول و توسعه است)، و نهایتاً توجه به مؤلفه‌های بومی و ارزشی کشور عزیزمان در تهیه محتوا به عنوان مهم‌ترین شاخص‌های تحول در علوم انسانی.

در تدوین کتاب حاضر، که در واقع مقدمه‌ای بر مباحث اساسی روان‌شناسی شناختی است، سعی شده است از منابع جدید و شناخته‌شده موجود استفاده شود و هدف آن ارائه دانش نظری و تجربی واضح و روان در موضوعات اصلی روان‌شناسی شناختی بوده است. فرض بر این بوده که تا حد امکان به ارتباط میان مباحث نظری و اصول آن، با تحقیقات و تجارب روزمره واقعی زندگی افراد توجه شود.

کتاب حاضر در دوازده فصل تنظیم و ارائه شده است؛ بدین صورت که در فصل اول به مبانی کلی آن از جمله تاریخچه، تعریف موضوع و حوزه‌های تحقیقی آن، عوامل شکل‌گیری، الگوی پردازش اطلاعات و روش‌های تحقیق اشاره شده است. از آنجا که بخشی از

مباحث و نتایج به دست آمده، حاصل تحقیقات انجام شده با رویکرد عصب-روان‌شناسی شناختی است، در فصل دوم سعی شده است کلیاتی در زمینه مبانی نظری آن و روش‌های تحقیقی رایج در این حوزه ارائه شود. از فصل سوم تا پایان کتاب، یعنی فصل دوازدهم، در هر فصل یکی از مبانی نظری فرایندهای شناختی بررسی شده است؛ این مبانی به ترتیب شامل توجه، ادراک، حافظه، بازنمایی اطلاعات مبتنی بر تصویرسازی ذهنی، زبان و شناخت، حل مسئله، قضاوت، استدلال، تصمیم‌گیری و هوش هستند. در معرفی فرایندهای شناختی مذکور سعی شده است ضمن ارائه کلیاتی برای آشنایی با آن‌ها و مؤلفه‌ها و دیدگاه‌های مرتبط، نمونه‌هایی از روش‌های سنجش مرتبط با هر یک نیز معرفی شود. گفتنی است که اکثر فرایندهای شناختی معرفی شده، خود به تنهایی یک مبحث تخصصی به‌شمار می‌آیند که ضرورت دارد در هر یک از مباحث مذکور کتب تخصصی تألیف شوند.

امید است کتاب حاضر به عنوان یک منبع مقدماتی نسبتاً جامع در حوزه روان‌شناسی شناختی مورد استفاده دانشگاهیان و دانشجویان گرامی قرار گیرد و به سهم خود زمینه شکوفایی و توسعه علوم شناختی، به‌خصوص روان‌شناسی شناختی بومی، را در قالب پژوهش‌های نظری و آزمایشگاهی فراهم آورد. مسلماً آراء و دیدگاه‌های صاحب‌نظران ارجمند دانشگاهی در خصوص محتوای آن در بازنگری و اصلاحات بعدی مفید واقع خواهد شد.